

Protokoll fra møte i Faggruppen for fôr til terrestriske og akvatiske dyr NIFES, torsdag 8. juni 2006, kl. 10.00-15.00

Deltakere:

Fra Faggruppen for fôr til terrestriske og akvatiske dyr

Anne-Katrine Haldorsen (leder), Marit Aursand, Marc Berntssen, Aksel Bernhoft, Gro-Ingunn Hemre, Bjørn M. Jenssen,

Forfall: Harald Volden

Fravær: Magny Thomassen,

Fra sekretariatet til VKM:

Koordinator for faggruppe 6, Anne Finstad (Ref.)

Forkortelser benyttet i protokollen:

FG6 Faggruppe for fôr til terrestriske og akvatiske dyr

1. Velkommen, registrering av eventuelle fravær og habilitet

Leder ønsket velkommen til møtet i faggruppen for fôr til terrestriske og akvatiske dyr. Ingen erklærte seg inhabile på dette møtet.

2. Godkjenning av møteinnkallelse og dagsorden

Innkallelse og forslag til dagsorden for møtet ble godkjent. To av medlemmene meddelte at de hadde hver sin sak de ville ta opp under eventuelt.

3. Kort orientering fra de viktigste saken fra møtet i Hovedkomiteen 23. mai-2006

Verken leder eller nestleder hadde hatt mulighet til å være tilstede på møtet i Hovedkomiteen 23.mai. Koordinator orienterte derfor kun kort fra et utkast av protokoll fra møtet. Flere av sakene fra møtet i Hovedkomiteen skulle diskuteres på dette faggruppemøtet så kun saker som ikke ble tatt opp igjen senere ble omtalt.

Rapport om sukker og søtstoff.

Kort orientering om status i arbeidet. Arbeidet berører ikke faggruppe 6. Faggruppe 6 hadde ingen øvrige kommentarer.

Samvirkende toksiske stoffer.

Orienterte om at endelig oppdrag fra Mattilsynet kom medio mai. 1 trinn i arbeidet er at Folkehelseinstituttet gjør en utredning slik at det lages et grunnlagsdokument som en ad hoc gruppe med VKM-eksperter kan jobbe videre med. Trinn 2 i denne prosessen med sammensetning av en ad hoc gruppe bestemmes senere.

Faggruppe 6 hadde ønske om at faggruppe 6 skulle være med i en ad hoc gruppe og et medlem av faggruppen ønsket å sitte i en slik ad hoc gruppe da medlem hadde kompetanse og jobbet med denne problemstillingen.

Vedtak: Koordinator melder inn ønsket om at et medlem skal sitte i ad hoc gruppen for samvirkende toksiske stoffer.

Retningslinjer for publisering av VKMs risikovurderinger

Orientering om at sekretariatet er bedt av Hovedkomiteen om å lage et notat vedrørende retningslinjer for publisering, både for publisering av VKMs uttalelser og for det vitenskaplige arbeidet som blir gjort i ettertid. Notatet skal sendes til Hovedkomiteen og videre til alle faggruppene i VKM som alle får mulighet til å kommentere utkastet til notat.

Faggruppen kommenterte at det er bra at det er mulig å publisere vurderinger/deler av vurderinger, men at det klart må komme frem at arbeidet er gjort på oppdrag fra VKM. Forslag om at det lages en mal / standard oppsett først i den vitenskaplige artikkelen om at VKM er oppdragsgiver. Medforfatterskap må diskuteres i hvert tilfelle. Det ble også diskutert hvem som skal ta kostnadene ved en eventuell publisering.

4. Saker som har vært behandlet i faggruppen siden forrige møte**BioProtein**

Faggruppen publiserte vurdering av BioProtein (05/608) 20.mars-2006. Leder for arbeidet orienterte kort om saken. Se nærmere omtale under punkt 5 – BioProtein – fase 2.

5. Saker som har vært behandlet i faggruppen siden forrige møte**BioProtein – fase 2 (06/604)**

Leder for ad hoc gruppen for BioProtein orienterte om bakgrunn for ny bestilling vedrørende BioProtein. Faggruppen publiserte BioProtein-vurderingen (05/608-rev1) 20 mars-2006. I etterkant av publisering av vurderingen har det vist seg at det fantes dokumentasjon som VKM ikke hadde til rådighet da de utførte risikovurderingen. Mattilsynet har nå derfor bedt VKM om en ny vurdering der alle nyinnsendte data også tas hensyn til.

Faggruppen kom med kommentarer om at det var synd at ikke alle dokumenter ble tilsendt første gang da ad hoc gruppen og faggruppen la ned et betydelig arbeid i vurderingen samt at det var uheldig for VKM at vurderinger kunne bli gjort der det ikke var sikkert at alle dokumenter forelå. Faggruppen etterspurte hvilke rutiner det var mellom Mattilsynet og industrien for å forsikre at alle tilgjengelige dokumenter ble tatt inn til vurdering.

Alle medlemmene av ad hoc gruppen har sagt seg til villige til å se på denne saken på ny, men ett medlem har flyttet til utlandet. Det er mulig at man ikke trenger en ny person inn i gruppen da mye av den kompetansen blir dekket av ett annet medlem. Det var imidlertid ønsket fra faggruppen at utkast til vurdering også kan sendes per e-post til medlemmet i utlandet.

Ad hoc-gruppen for BioProtein skal ha møte 12. juni hvor den nye bestillingen samt de nye saksdokumentene skal diskuteres. Frist for den nye vurderingen er satt til 1. oktober. Utkast til ny vurdering vil bli presentert for faggruppen på det neste møtet 25.september i Oslo.

XyRex (06/605)

Faggruppen har mottatt en ny bestilling fra Mattilsynet vedrørende risikovurdering av XyRex som prosesshjelpemiddel brukt som råstoff til fiskemel. Bakgrunnen er at Mattilsynet har mottatt søknad om godkjenning av et stoff benevnt XyRex til bruk i fiskeindustrien. Forespørselen begrenser seg til bruken av XyRex på fisk som skal benyttes til produksjon av fiskemel for bruk i fôr. XyRex er et antimikrobielt middel med natriumkloritt som aktivt stoff.

Mattilsynet ber VKM om å vurdere følgende spørsmål:

- 1) Kan XyRex benyttes i kjølevann i RSW-tanker om bord i fartøy som fangster fisk for produksjon av fiskemel og fiskeolje til bruk i fôr, uten at det medfører fare for menneskers eller dyrs helse eller fare for miljøet? Slik produksjonen av fiskemel og fiskeolje foregår per dato vil ikke XyRex skylles vekk før fisken går til prosessering i anlegget. Vil man forvente å finne igjen rester av klar fra XyRex i fiskemel/olje? Vil bidraget av klor fra XyRex reagere

forskjellig fra bidraget av klor fra sjøvann? Hvilke klorforbindelser vil man eventuelt forvente å finne igjen i fiskemel og fiskeolje og vil disse kunne utgjøre en helsefare? Er det mulig at det kan dannes dioksiner i tørkeprosessen for fiskemel?

- 2) Må det eventuelt stilles særlige krav i forhold til denne skisserte bruk av XyRex (for eksempel konsentrasjonsområde, krav om at det skylles av før videre prosessering etc.) for at å sikre at bruken ikke medfører fare for menneskers eller dyrs helse eller fare for miljøet.

Mattilsynet ønsker hvis den foreliggende dokumentasjonen som foreligger ikke er tilstrekkelig til å vurdere bruken av XyRex som beskrevet over er trygg i forhold til folkehelse, dyrehelse og miljø, bes VKM om å spesifisere manglende dokumentasjon, slik at søker settes i stand til å fremskaffe slik dokumentasjon.

Vedtak:

Faggruppen bestemte å sette ned en liten arbeidsgruppe som ser på denne saken. Også eksterne eksperter utenfor VKM er aktuelle om å bli spurt for å være med i en slik arbeidsgruppe. Første møte i arbeidsgruppen er planlagt holdt i slutten av august.

Mattilsynet hadde bedt om tilbakemelding om tidsfrist. Faggruppen satte den til 15. desember 2006.

6. Ad hoc grupper/ under grupper eller lignende

TCC-prinsippet

Koordinator orienterte kort om arbeidet i VKM vedrørende en utredning av TTC-prinsippet. Dette utredningsarbeidet er gjort av en ad hoc gruppe bestående av medlemmer fra faggruppe 4 (faggruppen for tilsetningsstoffer, aroma, matemballasje og kosmetikk) og ett medlem fra faggruppe 5 (Faggruppen for forurensninger, naturlige toksiner og medisinerester i matkjeden) Gruppen skulle vurdere om TTC-prinsippet kunne brukes i VKMs risikovurderinger og lage en oversikt over tilgjengelig informasjon vedrørende bruken av TTC-prinsippet innen EU og andre relevante institusjoner innenfor de områdene som dekkes av VKM. Utredningen fra *ad hoc* gruppen var ment å gi bakgrunnsinformasjon om TTC-prinsippet som et grunnlag for diskusjon innen VKMs Hovedkomité og faggrupper på alle relevante områder, om og hvordan det kan brukes i risikovurdering av kjemikalier som det finnes lite toksikologiske data for, men hvor gode eksponeringsdata for mennesker er tilgjengelig.

Faggruppen syntes utredningsarbeidet var grundig gjennomført men hadde noen kommentarer vedrørende bruken av et slik prinsipp i saker som kunne være aktuelle for FG6. Faggruppen mente at de samme begrensningene som var nevnt under FG5 om at TCC-prinsippet ikke er egnet i risikovurderinger av forbindelser som kan akkumulere, også var gjeldende for FG6 og at dette derfor også burde stå der. Dette gjelder feks. tungmetaller, dioksinliknende forbindelser osv.

Vedtak: Koordinator spiller inn kommentarene fra faggruppen til ad hoc gruppen for TCC-prinsippet.

Eksponeringsmodellverktøy

Koordinator orienterte kort om at det skal arrangeres et kurs i probabilistiske modeller for alle medlemmer av VKM. En *ad hoc*-gruppe med representanter for alle faggruppene har jobbet med å kartlegge VKMs behov for eksponeringsmodellverktøy. Et av forslagene til denne gruppen har vært å arrangere et slikt kurs. Hovedkomiteen har vedtatt at et slikt kurs skal arrangeres over 2 dager i oktober/november 2006. Målgruppen er medlemmer av forskjellige grupper i Vitenskapskomiteen for mattrygghet. Kurset danner en inngangsport for forståelse av matematiske modeller i risikovurdering, og som en inngangsport for videre særkurs innen forskjellige tema. Mål for kurset er at etter gjennomføring skal kursdeltakerne:

- Forstå begrepene usikkerhet og variabilitet som brukt i risikovurdering.
- Forstå forskjellen på deterministiske og stokastiske risikovurderingsmodeller.
- Kunne lese og forstå en teknisk risikovurdering fra eget område.

- Kjenne til de viktigste sannsynlighetsfordelingene og hvordan de kan brukes in en stokastisk modell.

7. Orientering fra sekretariatet

Saksbehandlingsrutiner

Sekretariatet har laget et dokumentet ment som en veileder for hvordan saksgangen skal være i VKM avhengig av hvordan de ulike sakene skal behandles. Dokumentet fokuserer på hvilke kriterier som skal legges til grunn for hvordan en sak skal bli behandlet i VKM. Når det er bestemt hvordan en sak skal bli behandlet er det nærmere beskrevet hvordan den videre saksgangen skal foregå.

Faggruppen syntes dokumentet var nyttig, men hadde innspill under punkt 3.1 som gjelder oppnevning av ad hoc gruppe for saker som skal behandles i Hovedkomiteen. Det står i dokumentet at saken bør diskuteres med Hovedkomiteens ledelse og de lederne av de faggruppene som er berørt av problemstillingen. FG6 mente at det burde stå at alle faggruppelederne (berørt eller ikke – da det å være berørt kan oppfattes ulikt av de enkelte faggruppelederne/sekretariatet/Hovedkomiteens ledelse) burde få mulighet /anledning til å komme med ønske om å eventuelt foreslå medlemmer i en slik ad hoc gruppe.

Vedtak: Koordinator spiller inn faggruppens innspill til sekretariatet om ønske om å få dette inn i dokumentet.

Evaluering av VKM

Koordinator orienterte kort om at det skal være en evaluering av VKM. Dette er en begrenset evaluering som kun har som formål å vurdere om det er grunnlag for endringer i komiteens sammensetning eller mandat før nyoppnevningen i 2007. Statskonsult er valgt som konsulent.

Mattilsynet – siste nytt

Koordinator orienterte om aktuelle saker fra Mattilsynets møter i EUs faste komité for matvarekjeden og dyrehelse, Seksjon fôrvarer. Av saker av interesse for FG6 var:

Monteban (aktivt stoff narasin)

Monteban (brukes til slaktekylling). Resultater viste at for narasin var restene små etter 1.døgn. EU går inn for å redusere tilbakeholdstiden til 1 dag (i dag er den på 5 dager). EØS avtalen gir muligheter for unntak, men det er nå vedtatt at Norge ikke kommer til å søke om unntak og at også blir 1. dag i Norge.

Forslag til reviderte maks grenser for aldrin/dieldrin

Forslaget er en oppfølging av tidligere uttalelser fra EFSA og påfølgende diskusjoner i "Faste Komite". Uttrykket "Fett" blir endret til "Fett og oljer". Det foreslås en ny grense på 1 mg/kg for endosulfan i vegetabiliske olje. Grensen for fiskefôr forblir uendret på 0,005 mg/kg i påvente av nye data. For aldrin/dieldrin foreslås grensen for fett og olje senket fra 0,2 til 0,1 mg/kg. For fiskefôr foreslås grensen hevet fra 0,01 til 0,02 mg/kg.

Rester av emballasje i fôr som lages av produkter fra matvarer

Kommisjonsvedtak 2004/217 inneholder en liste over forbudte fôrvarer (Negativ-lista). Emballasje og/eller deler av emballasje fra bruk av produkter fra landbruks- og næringsmiddelindustri er oppført på denne lista, og rester av disse skal ikke forekomme. Når brød blir resirkulert blir det med rester av emballasje. Tyskland har fått laget en utredning om dette siden det i praksis kan forekomme mindre restmengder som det er umulig å unngå og det viste seg at det var 0,2% rester i det resirkulerte brødet. De fleste EU-medlemmene er imidlertid skeptiske til å fravike kravet om null-toleranse. Mulig at VKM kan få oversendt rapporten hvis det viser seg at rapporten etter hvert allikevel blir oversendt EFSA.

Fargestoff Aquasta

Søkt godkjent som fargestoff til laks og ørret. Norge mener at det også burde godkjennes til startfôr siden astaxantin er kjent for å ha pro-vitamin A effekt hos fisk. I EFSA uttalelse vedrørende Aquasta er det ikke nevnt at det skal være noen begrensninger om bruk før 6 mnd slik det er for de andre xantinene.

Ethoxyquin

Norge har bedt om revurdering av stoffet og dette har fått støtte fra andre land. Den vitenskapelige dokumentasjonen er dels av eldre dato i tillegg til at det har vært flere RASFF meldinger om ethoxyquin i fiskemjøl. Kommisjonen ønsket å spørre EFSA om en utredning og etterlyste opplysninger som kunne være av interesse. Det er rettet en henvendelse til NIFES om forsøk som er utført med ethoxyquin og hvilke rester som er funnet i fiskemuskel. Opplysninger om dette vil bli oversendt Kommisjonen for bruk i den fremtidige evaluering som skal gjøres av EFSA.

8. Møter og annet av felles interesse**Dioxin 2006 skal avholdes i Oslo 21-25 august 2006**

www.dioxin2006.org

9. Eventuelt

Det var flere saker under eventuelt

Inhabilitet

Det var ønskelig å diskutere VKM/sekretariatets holdning og synspunkter vedrørende habilitet i de saker faggruppen blir bedt om å gjøre en risikovurdering som berører faggruppemedlemmenes fagekspertise og hvor det vil være naturlig å referere til artikler fra medlemmer i faggruppen.

Koordinator påpekte at det å referere til egen forskning ikke er et brudd på habilitet da det er hele faggruppen som gjør og står bak en risikovurdering fra VKM. Medlemmer av VKM sitter der i ledd av sin egen fagekspertise og i saker hvor denne fagekspertisen er nødvendig vil det være vanskelig å ikke kunne referere til egne publiserte arbeider.

Høringsrunde på arbeidsdokument fra EFSA

Leder for faggruppen orienterte om at EFSAs FEEDAP panel skal legge ut et arbeidsdokument til høring i juli 2006 (3 måneders høringsfrist) som omhandler risikovurdering av miljøeffekter av tilsetningsstoffer i fôr, inklusiv fiskefôr. Faggruppen vil bli orientert når dokumentet legges ut, og det vil bli diskutert på neste FG-møte slik at faggruppen kommer med innspill til arbeidsdokumentet.

Forekomst av antibiotikaresistente bakterier i fôr

Koordinator for FG1 (smittestoff og hygiene) har foreslått av FG1, FG6 og FG8 skal selvnitere en risikovurdering av forekomst av antibiotikaresistente bakterier i fôr. Faggruppen ønsket mer informasjon på hva vurderingen eksplisitt skulle gå ut på og hva som skulle være FG6 bidrag i en slik vurdering.

10. Nye møtedatoer for høsten

Neste møte ble bestemt til å være mandag 25.september i Oslo